

Вергал К. Ю.

кандидат економічних наук, доцент

Іщенко І. С.

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

м. Полтава, Україна

ДЖЕРЕЛА РИЗИКУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ПІДПРИЄМСТВА

З огляду на мінливість ринкового середовища, в якому функціонують торговельні підприємства, їх інвестиційна діяльність, так само як і процес прийняття рішення при управлінні проектами характеризується високим рівнем невизначеності, а отже і наявністю різноманітних ризиків, ігнорування яких в процесі планування діяльності підприємства може призвести до збитків у майбутньому.

Тісно пов'язаний з невизначеністю та нестабільністю ризик, як за своєю сутністю, так і за змістом, є категорією неоднозначною, а тому по відношенню до конкретного об'єкту управління слід розглядати ризик як керований параметр, на рівень якого можна і потрібно здійснювати управлінський вплив.

А отже, важливим є визначення джерел ризику, що породжують невизначеність або конфліктність результатів.

Джерела виникнення ризику можна поділити на три групи [4]:
1) більшість процесів, пов'язаних з економікою, є принципово індетермінованими, що пов'язано з суттю ринкових відносин, які наперед невизначені;
2) економічно-оптимальна неповнота інформації;
3) «організаційна» невизначеність або асиметрія інформації пов'язана, передусім, з суб'єктивністю думок керівників підприємств.

Відповідно до досліджень Р. С. Яресько до внутрішніх передумов виникнення ризиків на підприємстві слід відносити [5, с. 25-26]:

- специфіку діяльності підприємств (галузь та сфера діяльності, його спеціалізація тощо);

- стан розвитку підприємства (фінансовий та матеріально-технічний стан, етап життєвого циклу підприємства тощо).

Важливим також на думку Л.А. Останкової та Н.Ю. Шевченко є врахування серед внутрішніх джерел ризику [2, с. 47]: вид інвестицій; вартість інвестиційних проектів; множинність доступних проектів; обмеження фінансових ресурсів, доступних для інвестування; ризик наслідків того або іншого рішення.

А отже, оцінюючи джерела ризиків інвестиційного проекту слід виокремлювати вплив зовнішнього середовища, в якому функціонує підприємство (макроекономічні процеси, постачальники, споживачі, конкуренти, інвестори та ін.) та вплив внутрішнього середовища (мета та цілі обраного інвестиційного проекту, схильність керівника підприємства до ризику, базовий бізнес-план тощо). При цьому враховуючи, що серед зовнішніх чинників можна виділити чинники прямої дії, які безпосередньо

впливають на рівень ризику, та непрямої дії, які можуть впливати на рівень ризику, але цей вплив є опосередкований (рис. 1.).

Серед внутрішніх чинників слід виділяти об'єктивні чинники та суб'єктивні, що залежать від суб'єктивної думки та управлінських рішень керівництва підприємства та його персоналу.

Рис. 1. Джерела ризику інвестиційного проекту
(систематизовано на основі [1, 3])

Визначення джерел ризику дозволить чітко визначити чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на кожен з етапів інвестиційного проекту, ідентифікувати саме ті ризики, які є характерними для поточного етапу інвестиційного проекту, та, відповідно до показників ефективності інвестиційного проекту, спрогнозувати вплив ризиків на ефективність інвестиційної діяльності.

Література

1. Герасимчук Н.А., МірзоеваТ. В., Томашевська О. А. Економічні і фінансові ризики: навчальний посібник. Київ : Компринт, 2015. 288 с.
2. Останкова Л.А., ШевченкоН.Ю. Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : навч. посіб. К. : Центр Учбової літератури, 2011. 256 с.
3. Тарасова К. І. Підприємницький ризик як економічна категорія. Вісник хмельницького національного університету. 2012. Т. 2, № 5. С. 37-41.
4. Шинкаренко О.М. Методи кількісного аналізу економічних. Інвестиції: практика та досвід. 2008. №15. С. 9-14.
5. Ярьсько Р. С. Ризик-менеджмент інвестиційних проектів енергетичних підприємств : дис. ... канд. економ. наук. : 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) Київ, 2016. 241 с.